Leden van de commissie Fysiek en de Raad van de gemeente Leudal
Postbus 3008
6093 ZG Heythuysen

Betreft: Behandeling in commissie Fysiek op 27 januari 2026 en in de Raad op 10 februari 2026 de (gedeeltelijke) onttrekking Spirwitweg te Buggenum aan de openbaarheid

Roermond, 17 januari 2026

Geachte leden van de commissie Fysiek en de Raad,

Erfgoedvereniging Bond Heemschut heeft zeer recent een ‘melding’ ontvangen betreffende een mogelijke behandeling in de B&W-vergadering van 13 januari 2026 van een verzoek tot een eventuele onttrekking aan de openbaarheid van de Spirwitweg te Buggenum. De erfgoedorganisatie heeft het college in een schrijven van 11 januari 2026 (registratienummer Z/26/203150/629644) verzocht om geen medewerking te verlenen aan het verzoek. De brief ontbreekt bij de bijlagen behorend bij agendapunt 5.b van de commissievergadering.

Erfgoedvereniging Bond Heemschut
De vereniging stelt zich ten doel het behoud, de bescherming en instandhouding van de schoonheid en het historisch-ruimtelijke karakter van Nederland in het algemeen en van cultuurmonumenten in het bijzonder. Sinds 1911 zet de vereniging zich in voor de waardering en het behoud van waardevolle monumenten en cultuurlandschappen.

B&W-vergadering 13 januari 2026
Onze organisatie heeft vernomen dat het verzoek tot het gedeeltelijk onttrekken van de Spirwitweg in de B&W-vergadering van 13 januari 2026 aan de orde is gekomen. Het voorstel van het college aan de Raad is om de gedeeltelijke onttrekking aan de openbaarheid van de Spirwitweg te Buggenum af te wijzen. Bond Heemschut ondersteunt dit voorstel van harte. Onderstaand zijn argumenten genoemd om de weg te behouden.

Handhaving Spirwitweg
Het verzoek van de erfgoedvereniging aan de leden van de commissie Fysiek en aan de raadsleden is om de Spirwitweg in zijn geheel te behouden gezien de hoge cultuurhistorische en recreatieve waarde en het stedenbouwkundig beeld.

Cultuurhistorische waarde
De weg heeft een hoge cultuurhistorische waarde die in stand gehouden dient te blijven. Reeds op een Tranchotkaart van 1803-1820 staat deze landweg aangeduid. Op de Ferrariskaart 1771-1778 komt de landweg ook al voor.

BOND HEEMSCHUT COMMISSIE LIMBURG
Postbus 203 | 6040 AE ROERMOND | T 0475 399 299 | F 0475 399 298 | E heemschut@hklimburg.nl

De verwachting is dat de weg nog veel ouder is aangezien de weg fungeerde als de belangrijkste verbinding die Buggenum in noordelijke richting ontsluit. De oudst bekende vermeldingen van de Spirwit, het gebied waarin de Spirwitweg is gelegen, stammen van rond 1575.

De Spirwitweg maakte deel uit van een internationale weg die de Rijn via Krefeld verbond met een overgang over de Maas bij Asselt. Tussen de Maas en Buggenum bestond een Maasovergang per veerpont. De eerste gegevens over het Buggenumse veer stammen uit de zeventiende eeuw (veerrecht uit 1658). De weg ging van daaruit naar het Klooster Keyserbosch in Neer, gesticht in circa 1200, naar het noordwesten door de Peel.

De weg had een belangrijke functie in het handelsverkeer. Het klooster had immers, zoals destijds gebruikelijk, veel meer dan alleen een religieus doel maar vormde juist een centrum van economische activiteiten, in het bijzonder in de agrarische sfeer. Aangezien het klooster niet aan een rivier lag waarover producten konden worden vervoerd, was een weg als de Spirwitweg noodzakelijk en van groot belang.

De weg is wellicht al vanaf de Romeinse tijd in gebruik aangezien op korte afstand van de Spirwitweg restanten zijn gevonden van een Romeinse villa. Cultuurhistorisch is de weg van zeer grote waarde en dient in zijn geheel behouden te blijven.

Recreatieve waarde
De Spirwitweg is onderdeel van een officiële wandelroute: Buggenums Buiten Ommetje. Gezien het recreatief belang is een onttrekking van de weg niet gewenst. Bovendien is de toegankelijkheid tot het omliggend natuurschoon dat door de weg mogelijk wordt gemaakt belangrijk.

Regelgeving
Naast de cultuurhistorische en recreatieve waarde is ook van belang de regelgeving die voor de Spirwitweg van toepassing is. Onderstaand is dit nader uitgewerkt.

Tijdelijk Omgevingsplan
Volgens het Tijdelijk Omgevingsplan (bestemmingsplan ‘Reparatie- en veegplan Buitengebied Leudal 2016’) rust op de Spirwitweg onder meer de bestemming ‘Verkeer’ en de Gebiedsaanduiding ‘Overige zone – landschappelijke elementen’ waarbij het verwijderen van landschappelijke elementen niet is toegestaan. Op de plankaart is de weg aangeduid als een ‘cultuurhistorisch waardevolle weg’. Het geheel of gedeeltelijk onttrekken van de weg is derhalve niet toegestaan.

Ontwerp Provinciale Omgevingsvisie Limburg (POVI)
In hoofdstuk 15 is opgenomen dat het behoud van erfgoed voor de huidige en toekomstige generaties van provinciaal belang is. Erfgoed wordt toegekend aan zaken die mensen waarderen, waar zij zich mee identificeren en die zij willen bewaren voor toekomstige generaties. In het hoofdstuk wordt onder meer ook verwezen naar ‘Cultuurhistorie als kernkwaliteit in het landschap’: de rijkdom aan cultuurhistorie in het landschap maakt Limburg aantrekkelijk voor bezoekers, maar zorgt ook voor een wezenlijke verbinding van haar inwoners met dit landschap. Bedoelde rijkdom geldt zeker voor het cultuurhistorisch wegenpatroon van de (veld)wegen zoals de Spirwitweg in Buggenum.

Reactie college op Ontwerp-POVI
Bond Heemschut verwijst u graag naar pagina 21 van de gemeentelijke reactie / zienswijze op de Ontwerp-POVI, verzonden op 7 juli 2025, waarin het college stelt dat cultuurhistorie als kernkwaliteit in het landschap wordt onderschreven.

Het college vraagt de provincie om een stevigere relatie te leggen tussen cultuurhistorie en ruimtelijke kwaliteit. Dit standpunt van het college, hoe om te gaan met cultureel erfgoed, is nog een extra argument om de weg in zijn geheel te behouden.

Omgevingsvisie
In de Omgevingsvisie die door het college en raad is vastgesteld, echter die nog niet is gepubliceerd, is in hoofdstuk 2.2 ‘Landschappen’ in het deelgebied ‘Het Maasdal’ onder andere opgenomen dat het landschap een cultuurhistorisch weinig veranderd waardevol landschap is. In de bijbehorende tabel wordt onder ‘Cultuurlandschap’ verwezen naar oude wegen zoals de Arixweg. Deze weg loopt parallel en naast de Spirwitweg.

In de ‘Beeldbepalende kenmerken’ is opgenomen dat naast onder meer het grootschalig open landschap, de historische wegenstructuur hier van belang is. Het geheel of gedeeltelijk onttrekken van deze cultuurhistorisch belangrijke weg is volgens de Omgevingsvisie derhalve niet aan de orde.

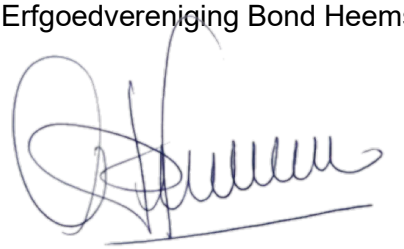
Verzoek
Gezien het vorenstaande verzoekt onze erfgoedorganisatie om het eeuwenoude wegenpatroon te behouden gezien de grote cultuurhistorische waarde, het stedenbouwkundig beeld en de recreatieve waarde.

Cultureel erfgoed is de drager van verhalen, geschiedenis en identiteit en daarmee een onlosmakelijk onderdeel van de fysieke leefomgeving.

Het algemeen belang van het behoud van de historische infrastructuur voor nu maar ook voor toekomstige generaties verzet zich tegen een gehele of gedeeltelijke onttrekking van de weg aan het verkeer en reikt verder dan alleen het individueel belang van een inwoner van Buggenum.

Met vriendelijke groet,

Erfgoedvereniging Bond Heemschut,

G.J.H. (Frits) Theeven
Commissie Limburg
Postbus 203
6040 AE Roermond